

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 31. An & quomodo possit opinio amittere vel acquirere probabilitatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

nota, necnon à quibuscumque convitiis contra eas propositiones, quæ adhuc inter catholicos hinc inde controvertuntur, donec à S. Sede recognita, super iisdem propositionibus iudicium proferatur: si quis tamen sententiam aliquam appellet improbabilem vel levem, saltem in communiore sensu, non est censura, uti notant *Hurt. Lugo & Carden.* in 1. crisi d. 9. n. 297., neque si appellet laxam in communiore sensu, ideòque dicit *Carden.* quòd levissimum genus censuræ Theologicæ sit dicere temerariam, scilicet propriè, in sensu *S. Thomæ.*

§. III, Prohibetur tantùm formalis censura non autem si dicatur aliquid de sententia, ex quo inferri possit censura, alioquin nemo auderet dicere suam sententiam teneri à Scriptura vel à Tridentino, nam si hoc est verum, opposita est hæretica, quod tamen, quia ipse non dicit, nec adversarii concedunt, ipse etiam non censurat.

Q. 31. An & quomodo possit opinio amittere vel acquirere probabilitatem. R.

§. I. Certum est opinionem posse reddi ex probabili improbabilem vel ex improbabili probabilem, si nunc innotescat firma aliqua ratio contra vel pro illa, quæ ratio hæctenus ignorabatur; & sic sæpe factum esse ac fieri docet experientia, nam aliquando probabile fuit esse licitum ducere alteram conjugem dimissâ adulterâ, teste *S. Aug.* de adult. nupt. l. 1. c. 25. ubi ait, *Et in ipsis divinis sententiis ita obscurum est, utrum & iste, cui quidem sine dubio adulteram licet dimittere, adulter tamen habeatur, si alteram duxerit, ut, quantum existimo, venialiter ibi quisque fallatur;* id tamen nunc est certò improbabile: è contrâ ex *Conc. Triburiensi* referuntur hæc verba, *Cap. Illud etiam, 30. q. 3. Illud etiam nec Canonica Institutione definimus nec interdictione*

aliquā refutamus, sed propter eos, qui diversè de eo sentiunt, hoc loco aliquid commemoramus, si quis suæ spiritualis commatris filiam fortuito & ita contingente rerum casu in conjugium duxerit, consilio maturiori servato habeat, atque honestè legitimo conjugio operam det; ubi innuitur, antè probabile fuisse id non licere; nunc verò certum est id licere. Vide dicta n. 161.

202 §. II. Certum quoque videtur, quòd Pontifex, etiam sine Concilio sit infallibilis in materiis, non tantùm fidei, sed etiam morum, quando aliquid circa materiam juris definit è cathedra, uti *Carden.* in 2. crisi d. 1. latè demonstrat ex Conciliis, SS. PP. & ratione: idem fusissimè evincit *Eugenius Lombardus*, sive *Cardin. Sfondratus* in Regali Sacerdotio l. 3. §. 2. & seqq., maximè ex illo Matt. 28. *Docete &c. Et, Ego vobiscum sum usque ad consummationem.* Quod etiam professi sunt 85. Episcopi Galliæ in litteris ad Inn. X., quas referunt *Plat.* p. 3. n. 124. & *Arsd.* controv. Eccl. Gallic., Dicitque *Lugo* de fide d. 20. n. 109. oppositum esse erroneum vel errori proximum; *Malder.* q. II. de fide a. 1. memb. 5. dicit pertinaciter negantem fore hæreticum. Tunc autem dicitur Pontifex loqui ex cathedra, quando post maturam deliberationem & debitum examen, circa rem spectantem ad fidem vel mores, ut caput Ecclesiæ edit decretum pro universali Ecclesia, quod ab omnibus fidelibus vult indubitanter admitti & observari, uti communiter explicant Auctores cum *Carden.* in 1. crisi d. 9 à n. 329. Itaque si Pontifex damnet aliquam propositionem circa materias fidei vel morum, quales sunt, quæ concernunt casus conscientiae, illa eo modo censi debet reprobata, quod eam damnat Pontifex; & videtur hoc sufficienter colligi ex prop. 29. ab Alex. VIII. damnata, quæ sic habet,

habet, *futilis & toties convulsa est assertio de Pontificis Romani supra Concilium Oecumenicum auctoritate, atq; in fidei questionibus decernendis infallibilitate.* Vide dicenda l. 4. n. 1406. Et ratio ulterior est etiam quoad quæstiones morum, si enim Pontifex in his erraret, vel approbando turpia, vel improbando honesta, erraret etiã Ecclesia, quæ probat & damnat idem, quod Pontifex: itaque si propositionem antehac probabilem nunc damnet Pontifex ut improbabilem, certò est improbabilis, uti contra *Caram.* & paucos alios evincunt *Carden.* post 1. crisi in annot. ad d. 9. post n. 93., in 2. verò crisi d. 1. c. 2. & *Du Bois* in præf. ad prop. ab Alex. VII. damnatas c. 8., & Ratio à priori omnium est, quia debet in Ecclesia dari regula infallibilis ad decidendas controversias, quæ frequentissimè occurrunt, non tantùm de rebus fidei, sed etiam de honestate vel inhonestate actionum, hæc autem regula non potest esse, nili definitio Pontificis & Ecclesiæ: unde rejiciendus est *Cajet.* inquit *Mendo* d. 13. n. 105., quando asserit in scibilibus rationem esse supra Pontificem, & eum non posse statuere quicquam contra eam, nec decidere, sed solùm Deum id posse; *Cajetani* Sententiam referens *Catharinus* dicit eum in eo loco perniciosè errare: Similiter rejiciendi sunt illi apud *Moyam* de op. prob. q. 4. n. 4., qui dixerunt per nullam damnationem elidi posse probabilitatem intrinsecam, nam licèt ratio videatur firma, potest tamen esse falsa & ut talis declarari à Pontifice, uti ex scriptura & Jure rectè probant *Moya* n. 4. & 5. & *Teril.* in Reg. q. 27.

§. III. Hactenus dicta certò tum tenent, quando decreta damnantia immediatè prodierunt ab ipso Pontifice post maturam deliberationem ex Cathedra loquente, certum autem est decreta damnantia

varias propositiones immediatè prodiisse ab ipſis Summis Pontificibus, v. g. ab Innocent. X. Urb. VIII. Alex. VII. Innocent. XI. Alex. VIII. Clemente XI. uti ipſimet teſtantur; itaque dubitari non poteſt, quin ea decreta debeant eſſe regula infallibilis circa materias fidei & morum, uti latè demonſtrat *Carden.* in 2. criſi d. 1. c. 3. 4. 5. Vide *vind. Gob.* p. 1. obſ. 3., ubi rectè probatur ad dictam infallibilitatem non prærequiri examen Episcoporum in orbe Chriſtiano, neque acceptationem aut conſenſum particularium Eccleſiarum.

204 §. IV. Ex dictis certum eſt, quòd propositiones eo modo damnatæ à Pontificibus amiſerint omnem probabilitatem practicam, quam antea fortè habuerunt, damnantur enim ut pernicioſæ in praxi, & doctrina uſuſque earum diſtrictè prohibetur: *Dixi*, practicam, nam non eſt adeo certum, an etiam ſpeculativam amiſerint, nam licet *Carden.* relatus n. 188. dixerit propositionem certò eſſe falſam, ſi damnata ſit veluti ſcandalofa & in praxi pernicioſa, tamen in 2. criſi d. 23. n. 23. dicit opinionem, quæ tantùm ſpeculativè procederet, non incurrere damnationem; & *Luga* de fide d. 20. n. 134. *Moya* in ſel. tr. 3. d. 6. q. 5. §. 5. cum *Cano* de lociſt. 12 c. 10. §. *propositionem*, abſolutè docent propositionem aliquam poſſe damnari ut ſcandalofam aut offenſivam piarum aurium, neque tamen inde inferri poſſe, eſſe falſam; ſi tamen damnetur ut temeraria, & aliquis abſque nova ratione inventa iudicaret eſſe veram, eſſet error contra fidem, quia iudicaret nunc habere grave fundamentum, cujus oppoſitum pro nunc declaraffet Eccleſia.

205 §. V. Rectè notat *Thyrſus Gonz.* d. 1. §. 4. opinionem per decretum vel declarationem Eccleſiæ longè certius & univerſalius reddi practicè improbabilem,

habilem, quam per novas rationes ab Auctoribus contra eam inventas, nam definitio Ecclesie certò & æqualiter obligat omnes ad opinionem illam deserendam, novæ autem rationes non semper ita sunt evidentes aut certæ, & illos tantum obligant, quibus certæ videntur, fit enim sæpe, ut quod uni videtur certum, alteri nequidem verum esse appareat.

§. VI. *Obicit Eliz.* Nullus Pontifex potest re- 206
ctam regulam morum reddere improbabilem, ergo vel opinio probabilis non est recta regula morum, vel Pontifex non potest talem opinionem reddere improbabilem, sed damnando declarat semper fuisse improbabilem. R. 1. opinionem probabilem non esse propriè regulam morum, sed tantum applicare: sed hoc dissimulato, R. 2. Nullus Pontifex potest regulam morum per se rectam reddere improbabilem, transeat, per accidens tantum rectam, n. anteced. & conseq., opinio enim probabilis, quæ falsa est, tantum per accidens servit pro habenda recta regula morum, nempe ex suppositione ignorantie seu erroris invincibilis. Videri potest *Teril. n. 9.* item dicenda n. 339. Quid Episcopi possint circa damnationem librorum aut propositionum, dicetur l. 7. c. 2. d. 4. ad a. 5.

Q. 32. *An decretum Pontificis etiam possit tollere 207*
probabilitatem opinioni versanti circa materiam facti. R.

Negant absolutè Jansenistæ & pauci alii, sed.

§. I. Omnino tenendum est, quòd Pontifex in illis quæstionibus facti sit infallibilis, quæ ita conjunctæ sunt cum quæstionibus juris, ut à negata infallibilitate circa materiam facti valeat consequentia ad negandam infallibilitatem in quæstionibus juris: Ratio est, quia cum ex vero non possit sequi falsum, sit autem falsum Papam esse fallibilem in mate-